

המפלת התיבה פרק שלישי נדה

לא.

תורה אור השלם

1. עליו נסמכותי מבטן ממעי אמי אהר גזי כך תהלתו המדי:
2. גזי נורד והשליכי ושאני על שפתי קנה כי מאס ה' ויש את דור עברתו. יימהו ז טט
3. לא נבחר עצמי ממך אשר עשיתי בסתר רקמתי תהלים קלט טו
4. שמר פתאי ה' ילדתי ג' ויהי עשתי:
5. עשה גדלות עד אין חקר ונפלאות עד אין מספר ארז ט י
6. אורך על פי נודאות נפילתי ונפלאים מעשיך ונפשי ידעת מאד:
7. ואמרת ביום ההוא אורך ה' כי אנתפ בי ישוב אפר ותנחמני:
8. ברוך ה' אלהים אלקי ישראל עשה נפלאות לברו:
9. ארזי רובעי זרית וכל דרבי הסבכות:
10. ותורני חיל למלמכה תבריע לפני תחוני:
11. האל המאזני חיל וחסן המים דרבי:
12. מי קנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל קמת נפש מות ישרים ותני אריותי כמות:
13. וישא משלו ויאמר גאם בלעם בנו בער וגאם הגבר שמת העין:
14. ויבא יעקב מן השדה בקרב ותבא לאה לקראתו ותאמר אלי מבואי כי שבר שברתיך ברוח בני וישכב עמך בלילה הוא:
15. וישכר חמור גרם רבץ בין המשפחות:
16. דבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תוריע לקדה וקר ושמאה שבעת ימים כימי נדת הוזהר:
17. אלה בני לאה אשר יקרא יב ב:
18. ויהיו בני אולם אנשים גברי חיל דרבי קשת ומרבים בנים ובני בנים מאה וחמשים כל אלה מבני בנימן:
19. דברי הימים א ח מ

תוס' הרא"ש

שמות העין. הוא לשון גילוי עין ולשון משנה הוא לשון גילוי ופתיחה ובמס' ע"ז כ"ד שישתום יסתום ויגוף והא דירידיק נסתם עינו היינו משום דכתיב סתום לשום הידי:

האז והאס נעשין צריה אחת: **לצע**. כמה סממנין לרין לצצע שחור קליפת עץ וטמינת ריחיים של נפחיס וכמה דצריס וכולן נעשין שחור ואינו יכול לצצוע צורה אחת משנים ושלשה גוונים צנים ושלשה מקומות: כל אחד ואחד עולה למינו. לזון מן האיש ושחור מן האשה: **כי אנפה צי**. מפני שכנסת עלי אני מודה לך שלטובתי היה: **ישז** לו קוז. צרגלו לאחד מהם ולא יכול ללאת: **לצדו**. הוא לצדו יודע שהוא נס אצל בעל הנס אינו מכיר: **ארחי**. תשמיש כמו דרך גבר צעלמה (משל י): **ורצעי**. תשמיש לשון לרצעה: **זרית**. צירט צנפה שקוין וויץ כמו (שעיה ז) צרחת וצורני: **חסר אי** לשון מורה: **ופאורני**. לשון חגירת כח צמתת: **ויזיסיני**. מן הצבור ואח"כ יזרמתי: **רזיעוסיסס**. עונת תשמיש: **הוא** קודשא צריך הוא סייעה שנטה חמורו של יעקב ללהל לאה ואותו היללה של האחרות היה: **ולא פירשו**. את הדבר מנלן: **וכריס צנקוס**. צני לאה: **נקוס צורניס**. ואלת דינה צמו משום הך דרעה איש מזריע תחלה יולדת נקבה: **שמשחין**

ומזורו תנא המשמש מטתו ליום תשעים כאילו שופך דמים מנא ידע אלא אמר אביי *משמש והולך* ושומר פתאים ה' תנו רבנן *שלושה שותפין יש באדם הקב"ה ואביו ואמו מזריע הלובן שממנו עצמות וגידים וצפרנים ומוח שבראשו ולובן שבעין אמו מזרעת אודם שממנו *עור ובשר* [א] ושערות ושחור שבעין והקב"ה נותן בו רוח ונשמה *וקלסתר פנים וראיית העין ושמיעת האוזן ודבור פה והלוך רגלים* *ובינה והשכל וכיון שהגיע זמנו להפטר מן העולם הקב"ה נוטל חלקו וחלק אביו ואמו מניה לפנייה אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי פוץ מלחא ושדי בשרא לכלבא דרש רב *חיננא בר פפא מאי דכתיב *עושה גדולות עד אין חקר ונפלאות עד אין מספר בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם נותן חפץ בחמת צרורה ופיה למעלה ספק משתמר ספק אין משתמר ואילו הקב"ה צר העובר במעי אשה פתוחה ופיה למטה ומשתמר דבר אחר אדם נותן חפציו לכף מאזנים כל זמן שמכבד יורד למטה ואילו הקב"ה כל זמן שמכבד הולך עולה למעלה דרש רבי יוסף הגלילי מאי דכתיב *אורך (ה') על כי נוראות נפילתי נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם אדם נותן זרעונו בערוגה כל אחת ואחת עולה במינו ואילו הקב"ה צר העובר במעי אשה וכולם עולין למין אחד דבר אחר צבע נותן סמנין ליורה כולן עולין לצבע אחד ואילו הקב"ה צר העובר במעי אשה כל אחת ואחת עולה למינו דרש רב יוסף מאי דכתיב *אורך ה' כי אנפת בי ישוב אפק ותנחמני במוה הכתוב מדבר בשני בני אדם שיצאו לסחורה ישב לו קוץ לאחד מהן התחיל מחרף ומגרף לימים שמע שטבעה ספינתו של חברו בים התחיל מודה ומשבח לכך נאמר ישוב אפק ותנחמני והיינו דאמר רבי אלעזר מאי דכתיב *עושה נפלאות (גדולות) לבדו וברוך שם כבודו לעולם אפילו בעל הנס אינו מכיר בנסו דריש רבי חנינא בר פפא מאי דכתיב *ארחי ורבעי זרית וכל דרבי הסכנת מלמד שלא נוצר אדם מן כל הטפה אלא מן הברור שבה תנא דבי רבי ישמעאל משל לאדם שזורה בבית הגרנות נוטל את האוכל ומניח את הפסולת כדרבי אבהו *דרבי אבהו רמי כתיב *10 ותורני חיל *11 והאל המאזני חיל אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע זיריתי וזרותני דרש רבי אבהו מאי דכתיב *12 מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל מלמד שהקב"ה יושב וסופר את רביעיותיהם של ישראל מתי תבא טיפה שהצדיק נוצר הימנה ועל דבר זה נסמית עינו של בלעם הרשע אמר מי שהוא טהור וקדוש ומשרתו טהורים וקדושים יציין בדבר זה מיד נסמית עינו דכתיב *13 נאם הגבר שתום העין והיינו דאמר רבי יוחנן מאי דכתיב *14 וישכב עמה בלילה הוא מלמד שהקב"ה סייע באותו לישכב *15 אמר רבי יצחק אמר רבי *אמי אשה מזרעת תחילה יולדת נקבה שנאמר *16 אשה כי תוריע וילדה זכר תנו רבנן בראשונה היו אומרים אשה מזרעת תחילה יולדת זכר איש מזרע תחלה יולדת נקבה ולא פירשו חכמים את הדבר עד שבא רבי צדוק ופירשו *17 אלה בני לאה אשר ילדה ליעקב בפדן ארם ואת דינה בתו תלה הזכרים בנקבות ונקבות בזכרים *18 ויהיו בני אולם אנשים גבורי חיל דורכי קשת ומרבים בנים ובני בנים וכי בידו של אדם להרבות בנים ובני בנים אלא מתוך שמשחין

מאי קרא. דמנציעין אותו ציוס הלידה: **נודך**. לשון מזירות דהיינו נדר דדמי לשבועה: **למה ולד דומה**: **הנלי**. אצרה: **רקמתי**. היינו יצירה ראשונה וכתוב צמתות דהיינו מדור תחתון: **דרך פשמישן**. האיש פניו למטה כן זכר נולד פניו למטה ונקבה פניה למעלה הילך נקבה לרעה להסתפק דהא כשהיא צמתי אמה פניה למטה כדלמרינן *1 לעיל [ג:] *2 [לראש לו צין צרכין] אצל זכר אין לרין להסתפק: **קשה לאשה וקשה לולד**. מפני שדר צמדור התחתון. קשה לאשה לא ידענא למאי: זרע מלנן את הולד מניעוליו: **מוורו**. חוק וצריא: **ליום הששים**. ללשני ימים היו חיותו: **מנא ידע**. הא לא ידע אימת מעברה: **קלסתר**. זיו: **מראה העין**. שאע"פ שצדלת העין מן האב והאם אינו רואה מדע שהרי המת יש לו עינים ויש לו שפמים ויש לו אזנים ואינו רואה ולא שומע ולא מדבר: **פוץ מילחא**. השלך המלת מן הבשר ושזר אינו ראוי אלף לכלבים כך הנשמה היא מלת לגוף לקיימו כיון שהלכה אז מסרתי הגוף: **עולה למעלה**. דמתי לעיל אחרונים דר צמדור העליון: **כולין עולין למין אחד**. זרע

ובמזורו תנא המשמש מטתו ליום תשעים כאילו שופך דמים מנא ידע אלא אמר אביי *משמש והולך* ושומר פתאים ה' תנו רבנן *שלושה שותפין יש באדם הקב"ה ואביו ואמו מזריע הלובן שממנו עצמות וגידים וצפרנים ומוח שבראשו ולובן שבעין אמו מזרעת אודם שממנו *עור ובשר* [א] ושערות ושחור שבעין והקב"ה נותן בו רוח ונשמה *וקלסתר פנים וראיית העין ושמיעת האוזן ודבור פה והלוך רגלים* *ובינה והשכל וכיון שהגיע זמנו להפטר מן העולם הקב"ה נוטל חלקו וחלק אביו ואמו מניה לפנייה אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי פוץ מלחא ושדי בשרא לכלבא דרש רב *חיננא בר פפא מאי דכתיב *עושה גדולות עד אין חקר ונפלאות עד אין מספר בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם נותן חפץ בחמת צרורה ופיה למעלה ספק משתמר ספק אין משתמר ואילו הקב"ה צר העובר במעי אשה פתוחה ופיה למטה ומשתמר דבר אחר אדם נותן חפציו לכף מאזנים כל זמן שמכבד יורד למטה ואילו הקב"ה כל זמן שמכבד הולך עולה למעלה דרש רבי יוסף הגלילי מאי דכתיב *אורך (ה') על כי נוראות נפילתי נפלאים מעשיך ונפשי יודעת מאד בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת בשר ודם אדם נותן זרעונו בערוגה כל אחת ואחת עולה במינו ואילו הקב"ה צר העובר במעי אשה וכולם עולין למין אחד דבר אחר צבע נותן סמנין ליורה כולן עולין לצבע אחד ואילו הקב"ה צר העובר במעי אשה כל אחת ואחת עולה למינו דרש רב יוסף מאי דכתיב *אורך ה' כי אנפת בי ישוב אפק ותנחמני במוה הכתוב מדבר בשני בני אדם שיצאו לסחורה ישב לו קוץ לאחד מהן התחיל מחרף ומגרף לימים שמע שטבעה ספינתו של חברו בים התחיל מודה ומשבח לכך נאמר ישוב אפק ותנחמני והיינו דאמר רבי אלעזר מאי דכתיב *עושה נפלאות (גדולות) לבדו וברוך שם כבודו לעולם אפילו בעל הנס אינו מכיר בנסו דריש רבי חנינא בר פפא מאי דכתיב *ארחי ורבעי זרית וכל דרבי הסכנת מלמד שלא נוצר אדם מן כל הטפה אלא מן הברור שבה תנא דבי רבי ישמעאל משל לאדם שזורה בבית הגרנות נוטל את האוכל ומניח את הפסולת כדרבי אבהו *דרבי אבהו רמי כתיב *10 ותורני חיל *11 והאל המאזני חיל אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע זיריתי וזרותני דרש רבי אבהו מאי דכתיב *12 מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל מלמד שהקב"ה יושב וסופר את רביעיותיהם של ישראל מתי תבא טיפה שהצדיק נוצר הימנה ועל דבר זה נסמית עינו של בלעם הרשע אמר מי שהוא טהור וקדוש ומשרתו טהורים וקדושים יציין בדבר זה מיד נסמית עינו דכתיב *13 נאם הגבר שתום העין והיינו דאמר רבי יוחנן מאי דכתיב *14 וישכב עמה בלילה הוא מלמד שהקב"ה סייע באותו לישכב *15 אמר רבי יצחק אמר רבי *אמי אשה מזרעת תחילה יולדת נקבה שנאמר *16 אשה כי תוריע וילדה זכר תנו רבנן בראשונה היו אומרים אשה מזרעת תחילה יולדת זכר איש מזרע תחלה יולדת נקבה ולא פירשו חכמים את הדבר עד שבא רבי צדוק ופירשו *17 אלה בני לאה אשר ילדה ליעקב בפדן ארם ואת דינה בתו תלה הזכרים בנקבות ונקבות בזכרים *18 ויהיו בני אולם אנשים גבורי חיל דורכי קשת ומרבים בנים ובני בנים וכי בידו של אדם להרבות בנים ובני בנים אלא מתוך שמשחין

- 16 [ג'ל דמילא] 17 [א נשאלות פרשת יצו כ"ו וי אלה עור ובשר ודם ועצמות וכו'] 18 [ד בענין מביאו ענין קלסתר בניימל] 19 [ג'ל רעת ופיה והשכל כך אלה רעת ופיה ופיה קב"ה דביק סה. ובמס' דב"ב ק"ו וקמ"ו דנחסי סט: ד"ה ק"ו אכן גבור שהיה למות נטמאת משאלמות שהעמקתי מהאס מורת אודם אודם עור ובשר ודם וכו' וא"כ בני חלק האס נמי הוא חמשה ויהי כדור כסוות מוס' דב"ב סה. ובשאר דומקין, 1) ג'י שניה של ע"י: חנינאל, 1) יומא מ, 2) ג'י ע"י יומא מ: וכתבי ותאורי חיל (ההלים י"ז), 3) כמות ס. ע"ש לעיל סה. 4) ודף מ. ע"ש, 1) ג'י ע"י אלה אס, 1) רש"י, 2) ויקרא כ, 1) אכן מתחיל הדבור וזרמתי לשון אומר וזרמתי מן הברור ואח"כ זרמתי ומאורי לשון ב"ל רש"י.

הגהות הב"ח
 (א) רש"י ד"ה דרך כי לעיל י"ב נראה דליתו מאמר ואלשו בכ"ז כ"ו:

גליון הש"ס
 גמ' משמש והולך. יבמות י"ב ע"כ: שם חמור ריש לו לישכב. בענין ערך מלחא כמג כלומר כסחור יעקב מן השדה וכן אשתו וזמנה ללא יקהל לקלסתר וקלסותו:

הגהות הגר"א
 [א] גמ' ושערות. י"ב ודס כי ובינה. י"ב ודעה:

לעני רש"י
 ורין [ו'רין] נפה. קל"ז. בהרי. וך.

מוסף רש"י
 ותורני. לשון כות (ג) ודס את גוון השערים. מנכא את הטיסה (יומא טז.). וזרותני. הומוני מן כבור עבה (שם). שהקב"ה סייע באותו מעשה. שהקב"ה סייע טיפה משל אדם ששכר (בראשית ל' טז).